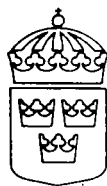

Utrikesutskottets betänkande

1987/88:22

om Östra Timor

UU
1987/88:22

Motionerna

1987/88:U511 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående svenska initiativ för att i linje med tidigare svenskt arbete för avkolonisering av Angola och Moçambique stödja Öst-Timors rätt till självbestämmande,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd för en demokratisk utveckling och stöd för mänskliga rättigheter i Indonesien,

1987/88:U531 av Margareta Winberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om FN-observatör, FN-medling, undersökning angående krigsmateriel samt behovet av katastrofbistånd till Östtimor.

Yrkande 1 i motion U511 och den del av yrkandet i motion U531 som behandlar undersökning angående krigsmateriel behandlas i ett senare betänkande. Yrkandena 2 och 5 i motion U511 och den del av yrkandet i motion U531 som behandlar katastrofbistånd till Östtimor har behandlats i UU 1987/88:20.

Bakgrund

Utrikesutskottet har under en lång följd av år behandlat motioner om förhållandena på Östra Timor (östra delen av f.d. Nya Guinea). Den politiska situationen på ön behandlades senast under hösten 1987 i betänkandet UU 1987/88:14 och det humanitära biståndet dit i betänkande UU 1987/88:20 (april 1988). För en bakgrundsbeskrivning får utskottet hänvisa till dessa båda betänkanden.

Utskottet

Sedan utskottet senast behandlade den politiska situationen på Östra Timor och i Indonesien har inget nytt inträffat som föranleder någon förändring av utskottets inställning till denna fråga.

Den svenska regeringen har tagit avstånd från Indonesiens invasion och annektering av Östra Timor som ägde rum år 1975. Denna åsikt har redovisats upprepade gånger i olika sammanhang. På samma sätt arbetar den

svenska regeringen i olika internationella sammanhang för ett stärkande av skyddet för de mänskliga rättigheterna och för stöd till en demokratisk utveckling. Enligt den svenska uppfattningen kan det aldrig vara en stats ensak hur den behandlar sina medborgare eller andra människor som befinner sig på dess territorium. I denna anda har Sverige i år genom en framställning till den indonesiska regeringen protesterat mot användandet av dödsstraff i Indonesien.

Situationen på Östra Timor i vad avser de mänskliga rättigheterna har behandlats av FN:s underkommission för förhindrande av diskriminering och för skydd av minoriteter. Den är en underkommission till kommissionen för de mänskliga rättigheterna. Enligt vad utskottet framfört i sitt betänkande UU 1987/88:4 om mänskliga rättigheter och rätt till självbestämmande är dock möjligheterna små att få enighet i kommissionen för de mänskliga rättigheterna om att tillsätta en rapportör för att undersöka förhållandena rörande mänskliga rättigheter i ett enskilt land.

Även om vi från svensk sida inte erkänner Indonesiens överhöghet över Östra Timor är det uppenbart att Östra Timor successivt blivit allt fastare inlemmat i Indonesien. Detta har fått allt fler länder i världen att konstatera att Indonesien har överhöghet över Östra Timor.

Frågan om Östra Timors status har inte förekommit på FN:s generalför-samlings dagordning sedan 1983, bl.a. i väntan på att de konsultationer som generalsekreteraren har med alla berörda parter skall ge resultat. Det är utskottets förhoppning att dessa konsultationer skall leda till en lösning som går den timoresiska befolkningens önskemål till mötes. Utskottet kan dock inte se att vi från svensk sida mer än vad som redan skett genom agerande i generalförsamlingen kan påverka dessa konsultationer.

Med det ovan anförda avstyrker utskottet yrkandena 3 och 4 i motion U511 samt motion U531.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår yrkandena 3 och 4 i motion 1987/88:U511 samt motion 1987/88:U531.

Stockholm den 14 april 1988

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Gunnel Jonäng (c), Sture Ericson (s), Margaretha af Ugglas (m), Axel Andersson (s), Ingemar Eliasson (fp), Maj-Lis Lööv (s), Anita Bråkenhielm (m), Karl-Erik Svartberg (s), Gunnar Hökmark (m), Nils T Svensson (s), Britta Hammarbacken (c), Bertil Måbrink (vpk), Viola Furubjelke (s) och Maria Leissner.

Bertil Måbrink (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar med "sedan utskottet" och slutar med "motion U531" bort ha följande lydelse:

Det är utskottets uppfattning att den svenska grundinställningen till Indonesiens politik måste skärpas till en långt mera kritisk inställning än vad som nu är fallet. Östra Timor är fortfarande ett oavslutat kolonialt problem. Den portugisiska avkoloniseringen var fortfarande inte helt genomförd utan avbröts av den indonesiska ockupationen 1975. Den gamla kolonialmakten Portugal har visat intresse för att medverka till att finna lösningar för Öst-Timors del. Det är utskottets uppfattning att den nya regeringen som utropades av FRETILIN tillsammans med Portugal skall få möjlighet att utropa en självständig stat så som skedde i Angola och Moçambique. Utskottet anser att Sverige i det sammanhanget bör behandla denna fråga efter samma principer som har legat till grund för det svenska stödet till dessa länders frigörelsekamp och till uppbyggnad av de nya staterna.

Ända sedan den indonesiska diktatorn Suharto tog makten genom en militärkupp 1965 har hans regim kännetecknats av övergrepp och alla tänkbara brott mot mänskliga fri- och rättigheter. Det har tagit formen av folkmord och ett oerhört förtryck med folkomflyttningar, fängslanden, tortyr och avrättningar i alla delar av landet. Näst efter Öst-Timor är Irian Jaya värst utsatt.

Sverige bör, enligt utskottets uppfattning, understödja kampen för mänskliga rättigheter i Indonesien. En demokratisk utveckling i Indonesien underlättar självfallet en lösning av Öst-Timor frågan.

Det är utskottets uppfattning att Sverige kan arbeta här på samma sätt som man gör när det gäller Sydafrika, dvs. genom stöd till demokratiska rörelser inom och utom Indonesien.

Med det ovan anförda tillstyrks yrkandena 3 och 4 i motion U511 och motion U531.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till yrkandena 3 och 4 i motion 1987/88:U511 och till motion 1987/88:U531 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

